

Ország Lili *Árny a kövön* c. időszakos életmű kiállítás

2017. március 3.

Az Ezüstnet Egyesület - márciusi kulturális programjának keretében - 8 egyesületi taggal, és az Újbuda 60+ 6 tagjával megtekintettük a március 26.-áig látogatható **Ország Lili *Árny a kövön*** c. időszakos életmű kiállítást a Budai Várban.

A tárlatvezetője: Cser Judit volt, aki rendkívüli felkészültséggel mindannyiunk figyelmét magával ragadta, érezhettük mennyire közel áll hozzá ez a kiállítás. Akik részt vettek ezen a programon gazdag élményekkel térhettek haza.

A kiállításról néhány gondolat, amely még három hétig tekinthető meg.

A Magyar Nemzeti Galéria a magyar művészet meghatározó egyéniségeit feldolgozó kiállítás sorozatát (pl. Bálint Endre, Derkovics, El Kazovszkij), a 90 éve született Ország Lilinek (1926–1978) tárlatával folytatja.

A modern magyar művészet egyik kiemelkedő alakjának életművét mutatja be **2016. december 17-től 2017. március 26-ig** a múzeum.

A több mint háromszáz művet felvonultató kiállítás két különlegességgel is szolgál. Az egyetlen magyar klasszikus szurrealista festőként számon tartott Ország Lili látásmódjának alakulását először vizsgálják **hazai és külföldi analógiákkal**, mások mellett Bálint Endre, Vajda Lajos, Paul Delvaux, Giorgio de Chirico és Toyen műveivel párhuzamban.

Másrészt Ország Lili eredeti elképzelésének megfelelően felépült a **Labirintus**, benne a több mint ötven darabos labirintus-sorozattal, mely ebben a teljességében még az 1980-as Ország Lili-émlékiállításán sem volt látható.

Ország Lili egész életében festőnek készült, gyerekkorában is a rajzolásban találta meg a békéjét, az 1944-ben átélt szorongás és félelem azonban örökre a lelkébe vésődtek. Vonzódott a babonákhoz, a számmisztikához, az okkultizmushoz. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után ösztönösen kereste a „saját ügyét”. Az 1970-es évek elején városalaprajzokat kezdett festeni, majd egyre inkább a falak felületére koncentrált, különböző írások jeleit elhelyezve képein. Festészetében mindig foglalkoztatták az időtávtatok is, az ősi falakba épülő nyomtatott áramkörök már jelzik a jövőt képein.

A kiállítás megtekintését a 60-as években készült Ország Lili portré előtt kezdtük, ahol a művész Kleopátra frizurája és feketén kihúzott szemén túl szomorú tekintete tűnt fel. Majd kezdetben készült festményin követhettük végig a fény-árnyék kezelését, a falak megjelenését.

„A kiállításon az Ország Lili művészetét ért hatások érzékeltetésével, az analógiák párhuzamba állításával válik igazán világossá festészetének eredetisége és egyedisége. Ország Lili a gettó falától jutott el a jeruzsálemi Siratófalig. Végigkövethető a fejlődés, ahogy a főiskola utáni időkben festett individuális falaktól a városfalak képein át jut el a Panaszfalig, s onnan a Labirintus faláig.

A művész alkotói korszakainak sorát követő kiállítás első nagy egységét az 1952–1955 közötti **Korai képek** alkotják. 1955–1957 közötti évei az **Ortodox szürrealizmus** jegyében teltek. Későbbi utazásai során orosz és bolgár kolostorokban találkozott a pravoszláv ikonokkal, s ezek hatása érzékelhető a következő, ún. **ikonos korszakának** művein (1958–1959 között). Ország Lili az 1950-es évek közepén, első festményeivel egy időben kezdett el **montázsokat** készíteni.

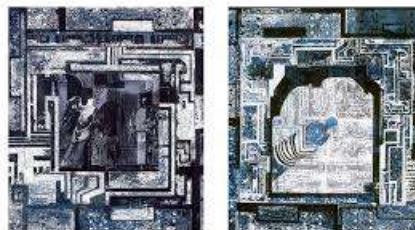
A rég eltűnt városok nyomait idézik az 1960–1965 között készült **Városképei**. Az 1960-as években a **prágai zsidó temető sírköveiben** találta meg azokat az „építőköveket”, melyekkel megalkothatta képzeletbeli, a lelkében és emlékeiben élő városainak alaprajzait. Ebben a korszakában alakul ki senki máshoz nem hasonlítható egyéni kifejezőmódja.

1965-től jelenik meg festményein az írásjel, a betű, ami egyszerre mementő, szakrális kifejezés, üzenet egy letűnt korból, töredék, a pusztulás hírnöke. Ez alapján teremtette meg 1966–1969 között az ún. **Írásos korszakát**, melynek jellemzője a szürke, barna színvilág, a faldarabokon ókori világok feljegyzéseivel, rejtélyes héber vagy annak látszó betűkkel, írásjelekkel.

1972-ben Ország Lili két nagy méretű, összegző művet fest, a *Minden titkok kapuja* és a *Múltba nyíló kapuk* című ikonosztázokat, melyeken már megjelenik új, szinte névjegyszerűen azonosítható motívuma, a nyomtatott áramkör. A kommunikációs szimbólumnak is tekinthető sajátos motívum egyszerre civilizációs jelkép és labirintusra is emlékeztető forma. Ez az a formavilág, ami nagyszabású festménysorozatának, a Labirintusnak is alapmotívumát képezi.

A fő művének tekinthető **Labirintus-sorozat**ot 1974-ben kezdte el festeni.

A kezdetben még színes sorozat utolsó művei már feketébe borulnak. „Ez az én labirintusom, ezen végig kell mennem, s én úgy megyek rajta végig, hogy megfestem. Borzalmas kín, de itt nem lehet megalkudni... ezt be kell járni.” Ország Lili haláláig festette a sorozatot, míg utolsó, fekete képével szinte rázárult a labirintus kapuja. A sorozat alapötletét az ádámosi templom 1526-ban készült, festett kazettás famennyezete adta. A mennyezet kilenc tábláját a kiállításon is láthattuk.

Ország Lili a sorozat bemutatását úgy képzelte el, hogy ezek egyszer „sűrűn egymáshoz komponálva kapják meg valódi értelmüket”. Ez azonban csak halála után valósult meg, amikor 1980-ban a Budapesti Történelmi Múzeumban építették fel a labirintust a művész útmutatásai szerint Deim Pál közreműködésével. Azóta nem láthaták a nézők a sorozatot, aminek egyes képei különböző gyűjteményekbe kerültek. Most e kiállításon Ország Lili elképzelésének megfelelően felépül a teljes, több mint ötven darabos **Labirintus**. A műveket a kiállításon a költő-barát Pilinszky János *Apokrif* című verse értelmezi, mely Alföldi Róbert előadásában hallható.

Lejegyezte: Tóth Ágnes